

Jaarverslag van de Historische Vereniging Numaga over het jaar 2019

Leden

Op 31 december 2018 telde de vereniging 786 leden, van wie 688 reguliere leden, 3 ereleden, 1 begunstiger, 38 organisaties, 51 gezinsleden en 5 jeugdleden.

Op 31 december 2019 telde de vereniging 775 leden, van wie 668 reguliere leden, 3 ereleden, 1 begunstiger, 38 organisaties, 52 gezinsleden, 7 jeugdleden, 3 tientjesleden en 3 cadeauleden.

Erelid zijn, vanwege hun bijzondere verdiensten voor de vereniging, Stan Brinkhoff, Peter Houwen en Gerard Lemmens.

Bestuursleden

Het bestuur telde op 1 januari 2019 de volgende leden:

- Prof. dr. Jos Joosten, voorzitter
- Drs. Rob Wolf, extern secretaris
- Dr. Ellen Hijmans, intern secretaris
- Prof. dr. Fred Wester, penningmeester
- Willeke Guelen MA, lid belast met PR en media
- Mr. Frans de Krijger, lid belast met presentie
- Drs. Marga Jetten, lid namens de redactie van het Nijmeegs Katern

- Drs. Louis Swinkels, lid namens Museum Het Valkhof
- Dr. Henk Termeer, lid namens de redactie van het Jaarboek Numaga
- Drs. Ernest Verhees, lid namens het Regionaal Archief Nijmegen

De Algemene Ledenvergadering van 14 mei 2019 gaf goedkeuring voor de volgende bestuurswisselingen:

- Theo Engelen volgde Jos Joosten op als voorzitter
- Andreas Caspers volgde Rob Wolf op als extern secretaris

Op 31 december 2019 had het bestuur de volgende samenstelling:

- Prof. dr. Theo Engelen, voorzitter
- Andreas Caspers MA, extern secretaris
- Dr. Ellen Hijmans, intern secretaris
- Prof. dr. Fred Wester, penningmeester
- Willeke Guelen MA, lid belast met PR en media
- Mr. Frans de Krijger, lid belast met presentie
- Drs. Marga Jetten, lid namens de redactie van het Nijmeegs Katern
- Drs. Louis Swinkels, lid namens Museum Het Valkhof
- Dr. Henk Termeer, lid namens de redactie van het Jaarboek Numaga
- Drs. Ernest Verhees, lid namens het Regionaal Archief Nijmegen

Bestuursvergaderingen

Het bestuur vergaderde in 2019 5 keer, namelijk op 5 februari, 1 mei, 11 juni, 17 september en 19 november. Het dagelijks bestuur vergaderde in 2019 eveneens 5 keer, namelijk op 4 februari, 9 april, 3 juni, 10 september en 14 november. Op 25 februari vond bovendien het jaarlijks overleg plaats van het dagelijks bestuur met de redacties van het Jaarboek Numaga en het Nijmeegs Katern, waarin ontwikkelingen op de middellange termijn aan de orde kwamen.

Speciale punten van aandacht tijdens de bestuursvergaderingen waren dit jaar:

1. Het regelen van de verhouding tussen het bestuur en de programmacommissie;
2. De financiën, in het bijzonder het opstellen van een protocol voor de jaarcijfers;
3. Het aanpassen van het huishoudelijk reglement;
4. Het aanvragen van een subsidie voor de digitalisering van de verenigingstijdschriften.

Deze punten zullen hier verder worden toegelicht.

1. Programmacommissie

De programmacommissie ontstond in 2017 als een informeel gezelschap van leden, dat zich namens het bestuur bezighield met de programmering van lezingen en ledenavonden voor de korte en de langere termijn. In 2019 is besloten deze ledengroep te formaliseren tot een vaste commissie van de vereniging. Voor nadere toelichting van de samenstelling en activiteiten van deze commissie, zie bijlage 1.

2. Financiën (protocol jaarcijfers)

Naar aanleiding van vragen tijdens de ALV op 14 mei 2019 over de jaarcijfers 2018, heeft penningmeester Fred Wester een protocol voorgelegd om voortaan jaarcijfers te presenteren. Dit voorstel is door een commissie bestaande uit voorzitter Theo Engelen en de kascommissie (H. Koolen en H. van der Pasch) beoordeeld en goedgekeurd. De nieuw berekende jaarcijfers 2018 zijn op de website geplaatst. De reserves zijn met €5.063 toegenomen en bedragen op 31 december 2018 €19.349. In 2019 zijn de reserves toegenomen met € 1.496 en is de reserve op 31 december 2019 € 20.845

3. Huishoudelijk reglement

Het bestuur is nagegaan of de statuten (uit 2004) en het huishoudelijk reglement (uit 1959) moeten worden aangepast. Aan de ALV zal in 2020 een geüpdate versie van het huishoudelijk reglement worden voorgelegd.

4. Digitalisering

In samenwerking met Erfgoed Gelderland heeft het bestuur bij de provincie Gelderland een subsidie aangevraagd om alle tijdschriften uitgegeven door de vereniging (Numaga, Nijmeegs Katern, Jaarboek Numaga) te digitaliseren en via internet toegankelijk te maken. Daartoe is een subsidie van €6.057 (excl. Btw) toegekend. Het digitaliseringproject zal in 2020 worden afgerond.

Activiteiten

De volgende activiteiten zijn in 2019 van de vereniging (mede)uitgegaan:

- Vier ledenavonden rond het lustrumthema 'Wonen', namelijk op 5 februari ('Studentenhuysvesting'), 19 maart ('Aannemersbedrijf Van Tienen'), 14 mei ('Hoe woonden de Romeinen?') en 24 september ('Hoe woonde de elite in Nijmegen'). Tijdens de laatstgenoemde avond vond ook de uitreiking plaats van een prijs voor het mooiste huis van Nijmegen, een actie door de vereniging georganiseerd in samenwerking met *De Gelderlander*. De organisatie van de ledenavonden lag in handen van de programmacommissie (zie bijlage 1).
- Een excursie rond het lustrumthema 'Wonen' naar de Afrika- en Bouwmeesterbuurt in Nijmegen en de Transvaalbuurt in Arnhem op 13 april. De organisatie hiervan lag in handen van de werkgroep excursies (zie bijlage 2).
- Twee 'ooggetuigenavonden' in de Lindenberg ter gelegenheid van het 75-jarig jubileum van de bevrijding van Nijmegen, namelijk op 26 september ('Jong in de oorlog') en 8 oktober ('Canadezen in Nijmegen'). Deze avonden kwamen tot stand door samenwerking van de vereniging met het Stedelijk Comité 4 en 5 mei en het Infocentrum WOII. Namens de vereniging werd de organisatie verzorgd door Jan Brauer en Henk Termeer. Voorzitter Theo Engelen trad op de eerste avond op als één van de sprekers.
- De Grote Nijmeegse Geschiedenisquiz op 27 oktober in de Lindenberg. Dit evenement vond plaats in het kader van '024 Geschiedenis' en de landelijke 'Maand van de Geschiedenis' en kwam tot stand door samenwerking van de vereniging met het RAN, het KDC, GSV Excalibur en *Ex Tempore*. Namens de vereniging waren Jan Brauer en Frans de Krijger betrokken bij '024 Geschiedenis'.
- Een speciale ledenmiddag in Bottendaal op 9 november, ter gelegenheid van het 13de lustrum van de vereniging. Tijdens deze middag werd de Numaga-penning uitgereikt aan Ankie Elings en Johan Seeling, de moderators van de Facebook-pagina 'Oud Nijmegen'. De

organisatie van de ledenmiddag lag in handen van de programmacommissie (zie bijlage 1). De jury die, namens de vereniging, de Numaga-penning heeft toegekend, bestond uit Jos Joosten, Ton van de Sande en Dolly Verhoeven.

- De publicatie van vijf nummers van het populair-wetenschappelijke tijdschrift *Nijmeegs Katern*. De organisatie hiervan lag in handen van de redactie van het Nijmeegs Katern (zie bijlage 3).
- De publicatie van het *Jaarboek Numaga 2019*. De organisatie hiervan lag in handen van de redactie van het Jaarboek Numaga (zie bijlage 4).
- De feestelijke aanbidding van het *Jaarboek Numaga 2019* in de Lindenberg op 7 december. De voorbereiding hiervan werd verzorgd door het bestuur (organisatorisch) en de redactie van het Jaarboek Numaga (inhoudelijk, zie bijlage 4).
- Deelname aan twee informatiemarkten, namelijk op 23 februari in het RAN en op 5 oktober in Berg en Dal. Beide keren trad Frans de Krijger op als ambassadeur namens de vereniging.
- De publicatie van vijf ledenbrieven, opgesteld door intern secretaris Ellen Hijmans.
- Het onderhoud van de website, door Willeke Guelen.
- De beantwoording van vragen over de geschiedenis van Nijmegen en omgeving, door de extern secretaris (Rob Wolf, vanaf april 2019 Andreas Caspers).

Bijlagen

In de bijlagen zijn de jaarverslagen opgenomen van de verschillende werkgroepen die binnen de vereniging actief zijn.

Bijlage 1; 'Jaarverslag Programmacommissie Numaga over 2019'

Bijlage 2; 'Verslag Excursie Numaga op zaterdag 13 april 2019'

Bijlage 3; 'Jaarverslag NIJMEEGS KATERN 2019'

Bijlage 4; 'Jaarverslag van de redactie van het Jaarboek Numaga over 2019'

Bijlage 5; 'Numaga werkgroep Oral History; Jaarverslag 2019'

Bijlage 6; 'Jaarverslag 2019 Monumentenadviescommissie'

Bijlage 1

Jaarverslag Programmacommissie Numaga over 2019

Leden van de Programmacommissie (procom) in 2019: Jan Brauer, Hans Wegman, Rob Wolf, Eric Reijnen Rutten, Willeke Guelen, Jos Joosten (tot mei), Theo Engelen (vanaf juni).

Vergaderingen van de procom in 2019: 18 feb/ 15 mei/1 juli/16 sept/ 4 nov.

Vanaf 2017 bestaat er een zogenoemde programmacommissie bij Numaga, een groep leden die zich buigt over de programmering van lezingen/ledenavonden voor de korte en langere termijn. In dat jaar is ook besloten die ledenavonden anders aan te pakken dan voorheen. Niet meer één spreker, maar een thematische aanpak met gevarieerde informatievormen: interview, film, debat, lezing. De locatie kan per keer verschillend zijn, zo mogelijk aansluitend bij het thema. (Ook het kostenaspect speelt een rol bij de keuze van een locatie). Tegen het eind van het jaar is de status van de procom wat formeler geworden, met een vz, Jan Brauer, en een secr, Hans Wegman.

In 2019 organiseerden we 5 ledenavonden, allemaal binnen het jubileumthema 'Wonen':

- 5 februari: **Studentenhuisvesting**- info door Rob Wolf (bij afwezigheid van de geplande spreker, directeur SSH&), interviews met drie generaties studenten (Oudste was Dries van Agt), debat over de oprukken studentenhuizen in populaire woonwijken vs. kamernood olv Eric RR met Ralph Nieuwenhuis en Chernelle de Leeuw, gemeenteraadslid van GL. Locatie: O42, 50 aanw.
- 19 maart: 200-jarig **Aannemersbedrijf Van Tienen**. Lezingen van Wil Tromp en Ben van Tienen over het bedrijf nav het boek *200 jaar aannemen en aanpakken*. Locatie: O42, 80 aanwezig.
- 14 mei: Locatie Orientalis. Rondleiding Romeinse straat en huis. ALV (in Rom. Herberg). Lezing Louis Swinkels: **Hoe woonden de Romeinen?** Romeinse hapjes. Voorts ludiek afscheid vz Jos Joosten. 80 aanw.
- 24 september: **Hoe woonde de elite in Nijmegen?** Lezing door Hetty Peterse over Huis Heyendael en zijn bewoners/ diapresentatie door Jan Brauer over Villa Carré/ Uitreiking prijs *Mooiste huis van Nijmegen* (actie vanaf juni door Gelderlander samen met Numaga). Locatie: Huis Heyendael, 120 aanw (Zalen waren te klein, gemaakte afspraken door verhuurder niet goed nagekomen, enig gemor bij enkele leden)
- 9 november: **Jubileum-middag in Bottendaal**. Locatie: Thiemeloods. Spreker: Wim de Natris over woon/werkkarakter B'daal/ Paneldiscussie olv ERR met Paul v Hontem (architect), JW Koekenbakker (Gastarbeidwinkel) en Sinan Can (journalist, geboren in de wijk) over het karakter van de wijk in het licht van migranten, studenten en wonen / rondleiding door de wijk in 2 groepen olv Theo Lucassen(bewonerscomité) en Paul v Hontem/ uitreiking Numagaspeld aan de makers van Facebookpagina Oud-Nijmegen. Tijd: 13.30-17.30 uur. Ruim 100 aanw.

De procom heeft een lijst opgesteld van mogelijke onderwerpen op de langere termijn, die iedere vergadering geactualiseerd wordt.

Opmerkingen en aandachtspunten tijdens de vergaderingen geopperd:

-Numaga zou meer actieve betrokkenheid/stellingname bij Nijmeegse kwesties moeten laten zien!

- Evaluatie: In mei bereikte ons anonieme kritiek op de Numaga-avonden van februari en maart. De kritiek spitste zich toe op de opzet van de avonden (niet wetenschappelijk en historisch), op de kwaliteit van de sprekers en op de gebrekkige techniek. Onze reactie: De opzet blijft onveranderd. We zijn daar anderhalf jaar geleden niet voor niets mee begonnen. We proberen met deze opzet een groter publiek te bereiken en voor de vereniging meer leden. Dus wetenschappelijk/historisch, maar ook voor een breed publiek, gevarieerd en actueel, met de inzet van presentatievormen als interview en debat en film. Sprekers: als we die niet goed kennen, liever de interview-vorm gebruiken.

Techniek: altijd van tevoren controleren!

HW 11-3-2020

Bijlage 2

Verslag Excursie Numaga op zaterdag 13 april 2019

- De excursie is georganiseerd door Ruurd van der Staaij en Wim de Natris.
- Het onderwerp van de excursie was WONEN aansluitend bij het onderwerp van het lustrumjaar 2019 van de Historische Vereniging Numaga.
- Er waren 35 mensen die zich hadden ingeschreven voor de excursie.
- Start in *Hotel Rozenhof* met ontvangst en lezing van bouwhistoricus Leo van Meijel over de Afrika- en Bouwmeesterbuurt te Nijmegen. Daarna bezoek aan deze wijken o.l.v. Leo van Meijel. Tevens bezoek aan de Daniëlskerk met tekst en uitleg over het hergebruik van het gebouw voor wonen en zorg voor mensen met een beperking.
- Lunch in het *Wapen van Elst* met daar aansluitend een voordracht over de geschiedenis van fabrieksnederzettingen als inleiding op het te bezoeken Heveadorp door Wim de Natris.
- Een voortreffelijke rondleiding aldaar door Geert van Straaten en Harke Cleveringa compleet met sneeuwbus.
- Daarna naar Arnhem, om na een korte tussenstop in de Heerenkamer van *Stadsvilla Sonsbeek*, de Transvaalbuurt te bezoeken o.l.v. Rob Wolf en Wim de Natris.
- Voor zover we dat kunnen beoordelen, keerden de deelnemers met een tevreden gevoel terug naar de *Rozenhof* in Nijmegen.

Ruurd van der Staaij | Wim de Natris
8 april 2020

Bijlage 3

Jaarverslag NIJMEEGS KATERN 2019

In 2019 kwam de 33^e jaargang uit van Nijmeegs Katern, de periodiek van de historische vereniging Numaga. De redactionele formule bleef gelijk aan voorgaande jaren. De nadruk lag op populair wetenschappelijke bijdragen over de geschiedenis en archeologie van stad en streek. Diverse aankondigingen vonden plaats van uiteenlopende activiteiten op het terrein van de Nijmeegse geschiedenis. Daar waar mogelijk werd getracht de actualiteit aan te snijden. Omdat de in 1954 opgerichte vereniging Numaga in 2019 haar 65 jarig bestaan vierde, waren er diverse artikelen gewijd aan het jubileumthema 'Wonen'.

In 2019 kwamen vijf nummers uit, elk van 16 pagina's. De paginanummering liep van 1-80. Vier van de vijf nummers van Nijmeegs Katern waren een themanummer. Zo was het februarinummer geheel gewijd aan de Stichting Vakbondshistorisch Archief Nijmegen en omstreken (SVAN), met artikelen over de geschiedenis van het ontstaan van dat archief in 1979 en over een studie naar de vaandelcollectie, die zich bevindt in het Katholiek Documentatie Centrum. Dit nummer sloot aan bij een gelijknamige tentoonstelling in het Huis van de Geschiedenis. Het tweede themanummer in april was een 'oorlogsnummer', met 75 jaar na dato aandacht voor het zeer bewogen laatste jaar van de Tweede Wereldoorlog, toen Nijmegen zowel werd gebombardeerd als bevrijd. De drie artikelen gingen over de jeugdige, al dan niet 'ontspoorde' Frans Dekkers in bevrijdingstijd, over Charlot Klompé, verpleegster in oorlogstijd in het Canisius-ziekenhuis en over Herinneringen aan de verraden Nijmeegse politieagent Albert Marcusse. Alle artikelen waren het resultaat van interviews. Het derde themanummer, dat uitkwam in juni, was geheel gewijd aan het jubileumthema 'Wonen' en wel in het bijzonder aan het wonen van mensen zónder vaste woon- en verblijfplaats. Het hoofdartikel had als titel Reizende randgroepen, kermislui, woonwagenbewoners en zigeuners te Nijmegen. Een tweede artikel was gewijd aan Een volkslogement in de Vleeshouwerstraat. Het vierde themanummer ging over aannemers die bouwden in de Wederopbouwtijd. Ook dit (september)nummer sloot aan bij het jubileumthema 'Wonen'. Een artikel was gewijd aan Aannemersbedrijf E. Bögels uit Groesbeek, die onder andere bouwde in het Heseveld en in Brakkenstein. Een ander artikel was gewijd aan Aannemer Guelen uit Wijchen. Deze laatste verwierf in de naoorlogse jaren landelijk faam met zijn zogenaamde Pégé-woningen, met prefabelementen. Het laatste nummer van 2019 was weer een 'gewoon' nummer, met bijdragen over Reisverhalen over Romeins Nijmegen vroeger en nu, en een Nijmeegs bevrijdingsdrama in Hees, waarbij een te vroeg getoonde Nederlandse vlag in de zomer van 1944 zorgde voor dood en verderf. Alle artikelen werden ruim geïllustreerd met tekeningen en foto's, zowel uit particulier bezit als uit de collectie van het Regionaal Archief Nijmegen. Bijzonder waren de grote luchtfoto's in het septembernummer uit het archief van de Vereniging Heemkundekring Groesbeek. Tezamen vormen de vijf nummers niet alleen wat betreft onderwerpen maar ook wat betreft opmaak en vorm een kleurrijk geheel.

In de rubriek GESIGNALEERD attendeerde de redactie de lezer op interessante boeken en andere publicaties, die de afgelopen tijd over Nijmegen en omstreken verschenen. In de rubriek DE KORTE GOLF werd de lezer op de hoogte gehouden van de activiteiten van Numaga en andere verenigingen, stichtingen en musea, in de stad en soms ook in de omgeving, alles op historisch en cultureel gebied.

In 2019 veranderde de samenstelling van de redactie. De redactie nam in juli afscheid van Cas Sijstra. De redactie bestond uit drs. E.F.M. (Els) Peters (voorzitter.), drs. C.J.F. (Kees) Brok, drs. M. (Melchior) de Groot, drs. M. (Marga) Jetten, C. (Cas) Sijstra en drs. J.C.M. (Hans) Wegman. In het juninummer werd het overlijden gememoreerd van Jan Funneman (1927-2019), medeoprichter en redacteur van Nijmeegs Katern (1986-1998).

Marga Jetten, redactiesecretaris Nijmeegs Katern
Nijmegen, februari 2020

Bijlage 4

Jaarverslag van de redactie van het Jaarboek Numaga over 2019

1. De redactie

De redactie van het *Jaarboek Numaga* was gedurende het verslagjaar als volgt samengesteld:

Voorzitter

Dr. H.J.C. (Henk) Termeer

Redactiesecretaris

Dr. J.P.A. (Joos) van Vugt

Redactieleden

M. (Maartje) A.B. MA; Dr. A. (Toon) Bosch; Dr.mr. M.J.M. (Maarten) Hageman; Dr. V.J.C. (Vincent) Hunink; E. (Ellen) Nieboer MA; L. (Lidewij) Nissen MA; L. (Lennert) Savenije MA; Drs. L. (Louis) Swinkels

De redactie kwam in 2019 viermaal bijeen: op 18 april, 6 juni, 12 september en 14 november. Een vergadering op 17 januari moest vanwege talrijke verhinderingen worden afgelast. De eerste twee vergaderingen vonden plaats in de burelen van het Regionaal Archief Nijmegen aan het Mariënborg, de laatste twee in het Erasmusgebouw van de Radboud Universiteit.

Na het vertrek van Peter van den Broeke en Rob Camps werd de redactie versterkt door Louis Swinkels (Valkhofmuseum) en Ellen Nieboer (RAN), die begin 2019 zijn aangetreden.

Eind 2019 heeft Maarten Hageman na tien jaar afscheid genomen van de redactie. Er is besloten zijn plaats voorlopig niet in te vullen, omdat er in de redactie voldoende expertise over de vroegmoderne tijd aanwezig is.

2. Relatie met het bestuur

Namens de redactie had voorzitter Henk Termeer *qualitate qua* zitting in het bestuur. Het jaarlijkse gesprek tussen redactie en bestuur vond plaats op 25 februari 2019 ten huize van de voorzitter, Jos Joosten. Behalve de voorzitter waren intern secretaris Ellen Hijmans en penningmeester Fred Wester aanwezig. Namens de redactie namen voorzitter Henk Termeer en secretaris Joos van Vugt aan het gesprek deel. Er werd nagepraat over de eindredactie en presentatie van het jaarboek 2018. Het bestuur deed het voorstel om de redactie voortaan een jaarlijks budget te geven voor bijkomende kosten. Verder werd gesproken over de opzet van de komende jaarboeken, de samenwerking met uitgeverij Vantilt en de komende internetpublicatie van alle bijdragen van alle tijdschriften (*Numaga*, *Jaarboek Numaga* en *Nijmeegs Katern*) die de vereniging sinds haar oprichting heeft uitgegeven.

3. Jaarboek Numaga 2019

Het Jaarboek Numaga 2019 was een varia-nummer met de volgende bijdragen: Wilfried Uitterhoeve, 'De Nijmeegse wetsverzetting van 1617-1618 en het doodvonnis voor Oldenbarnevelt in 1619'; Marjet Derks, 'In de ban van de ring. Boksen als omstreden cultureel erfgoed, Nijmegen 1911-1942'; Leo van den Munkhof en Willem Oosterbaan, 'Van school gestuurd. Kleine geschiedenis van een Joodse school in oorlogstijd, Nijmegen 1941-1943', Toon Bosch en Gerrie Driessen, 'In een nieuw pak'. De wederopbouw en transformatie van Groesbeek 1945-1974'; Anne van der Heijden, 'Meer dan rellen. De culturele betekenis van de kraak- en punkbeweging in Nijmegen', en Peter Altena, 'Terug naar het paradijs. Nijmegen in moderne Nederlandse romans en verhalen (1974-2018)'. De 'nieuwsrubriek' bestond uit bijdragen van archeologe Christel Veen over in Nijmegen gevonden beeldjes van moedergodinnen ('Machtige moeders'), van RAN-archivarissen Willemien Jansen en Govert Boomsma ('Het archief van architectenbureau Estourgie'), van Suzanne de Lijser, medewerker van De Bastei ('Wonen aan de voet van de Valkhofheuvel door de eeuwen heen. Van welgestelden met 'een deftigen inboedel' tot arbeiders in 'intrieste toestanden') en van Yvette Driever, medewerker van Museum Het Valkhof ('Drie recente aanwinsten van Museum Het Valkhof').

Het jaarboek bevatte verder recensies van Dolly Verhoeven (Van der Heijden, *De kleine geschiedenis van Nijmegen voor dummies*, 2018, Van Loon e.a., *Nijmegen mijn stad. Een plakboek vol geschiedenis*, 2019, en Groeneveld en Speleers, *111 plekken in Nijmegen die je gezien moet hebben*, 2019), Aafje Groustra (Oosterman e.a., *Ik, Maria van Gelre. De hertogin en haar uitzonderlijke gebedenboek (1380-1429)*, 2018, en Oosterman, *Maria van Gelre 1380-1429. Sporen in het landschap*, 2018), Obbe Norbruis (Krul e.a., *Het Berchmanianum. Van studiehuis tot academiegebouw*, 2018), Martijn Bakker (*Uitterhoeve, Orangesingel 42. Van aristocraten, corpsstudenten, soldaten, mensagangers, activisten en een reurig cultuurcentrum*, 2019), Jan Brabers (Abma, *Een zaak van lange adem. Hoe een Nijmeegs boekenimperium de studentenbeweging overleefde*, 2019), Mette Gieskes (Van der Weide en Boland, *Inktvingers. De stencilkunst van KNUST, 1983-2019*, 2019) en Jos Joosten (Goedegebuure, *Kellendonk. Een biografie*, 2018). Het jaarboek werd als gebruikelijk besloten met de 'Bibliografie betreffende de geschiedenis van Nijmegen over het jaar 2018' door Léon Stapper.

Het jaarboek werd ook dit jaar uitgegeven door uitgeverij Vantilt. Redactiesecretaris Joos van Vugt verzorgde de eerste redactie van alle bijdragen en de eindredactie in samenwerking met Michel Melenhorst van uitgeverij Vantilt. Begin 2020 werd bekend dat uitgeverij Vantilt haar activiteiten staakt, zodat de productiewijze van het Jaarboek opnieuw herzien zal moeten worden.

4. Presentatie Jaarboek Numaga 2019

De presentatie van het Jaarboek Numaga 2019 vond wederom plaats in De Lindenberg, op zaterdagochtend 7 december 2019. De inhoudelijke voorbereiding was in handen van Lennert Savenije en Lidewij Nissen. De eerstgenoemde verzorgde ook de presentatie. Het thema was: *Nijmegen in/en de literatuur. Schrijvers en de stad in de afgelopen 50 jaar*. De keuze voor dit onderwerp werd ingegeven door de bijdrage van Peter Altena aan het Jaarboek.

Nijmegen is in naam verbonden met een behoorlijk aantal naoorlogse schrijvers en dichters, maar betekent dat ook dat er zoiets bestaat als karakteristieke 'Nijmeegse' romans en verhalen? Is Nijmegen een literaire stad? Wat kenmerkt de Nijmeegse schrijver en wat de lokale lezer? Welke ontwikkeling hebben zij in de afgelopen vijftig jaar doorgemaakt? Dergelijke vragen kwamen aan bod tijdens de bijeenkomst, die geopend werd door de voorzitter van Numaga, Theo Engelen.

Neerlandicus Peter Altena introduceerde het onderwerp met een inspirerende en zeer persoonlijke inleiding. Schrijver Daniël Rovers, oud-Nijmegenaar en auteur van de zich in Nijmegen afspelende roman *De waren*, wijdde uit over zijn band met de stad en met name over de diverse adressen waar hij als student had gewoond. Na de inmiddels gebruikelijke filmcollage van stichting *Nijmegen blijft in beeld* – met filmfragmenten over vroegere activiteiten van de Nijmeegse openbare bibliotheek – volgde een geanimeerde discussie over Nijmegen als literaire stad. Aan deze discussie namen deel: Hans Peters (mede-eigenaar van boekhandel Dekker v.d. Vegt en een drijvende kracht achter de stichting *Literaire Bakens Nijmegen*), Aaricia Kayzer (masterstudent Literair Bedrijf, RU), Frank Tazelaar (artistiek directeur literair productiehuis de Nieuwe Oost) en Daniël Rovers. Lennert Savenije leidde de discussie. Theo Engelen sloot de bijeenkomst af met de uitreiking van het eerste exemplaar van het jaarboek aan stadsdichter Wout Waanders.

JvV, 13 maart 2020

Bijlage 5

Numaga werkgroep Oral History; Jaarverslag 2019

(Frans de Krijger per 08-04-2020)

De Leden

De werkgroep bestond per begin 2019 uit de volgende personen: Paul van der Flier, Frans de Krijger, Henk Janssen, Wim Bilo en Mathilde van Hulzen. Mathilde heeft zich in 2018 aangesloten na een oproep in de ledenbrief van Numaga. Zij heeft in 2019 met verschillende interviews een aanzienlijke bijdrage geleverd aan de werkgroep.

Zoals eerder vermeld heeft Sophie Molema in 2018 de werkgroep verlaten om zich bezig te kunnen houden met andere projecten. Zij had twee uitvoerige interviews afgenomen met Harrie Burgers, die op 23 november 2019 is overleden. De geluidsopnames en transcripties van de interviews zijn opgenomen bij het Regionale Archief Nijmegen / RAN in de Collectie van de Verhalenbank 1601, inventarisnummers 18 en 24. Een samenvatting is gepubliceerd in het Nijmeegs Katern van Numaga van april 2017. Ook de interviews, die verwerkt zijn in haar boek *Wie is de vijand?* over de Operatie Black Tulip zijn opgenomen in de Verhalenbank onder de nummers 26-34. Die operatie betrof de internering in kamp Mariënbosch en deportatie van “Duitsers” in het naoorlogse Nederland.

De werkgroep is in 2019 7 keer bij elkaar geweest (24 januari; 28 februari; 4 april; 20 juni; 12 september; 17 oktober en 28 november). Daarnaast waren er twee bijeenkomsten van de Verhalenbank (26 maart en 1 oktober). Bovendien:

- Door Frans werd op 23 februari deelgenomen aan een Open Dag en informatiemarkt in het RAN bij gelegenheid van de opening van het Centrum WO2;
- Door Paul werd op 18 mei een inleiding gehouden over Oral History bij de opening van de tentoonstelling *Before we forget* van vrijwilliger Anneliek Peters in het Huis van de Nijmeegse geschiedenis;
- Op 5 oktober werd door Frans deelgenomen aan een informatiemarkt van de Regio in Berg en Dal;
- Op 10 oktober werd het boek van Bart Janssen “Het verdriet van Nijmegen” gepresenteerd in de Stevenskerk. Daarmee werd een megaproject afgesloten ter herdenking van alle slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog in Nijmegen. Dit afgezien van de slachtoffers van het bombardement van 22 februari 1944, waarover eerder het boek “De pijn, die blijft” werd gepubliceerd. De voortgang van dit project werd door ons gevolgd tot en met de publicatie van de enorme hoeveelheid interviews in een boek van meer dan 400 bladzijden, uitgegeven door de Uitgeverij Vantilt. Het boek is ook een illustratie van het belang van interviews en dus Oral History als historische bron. Als digitaal monument en voor aanvullingen blijft de website www.oorlogsdodennijmegen.nl beschikbaar.

Afgeronde projecten

- Uiteindelijk zijn de twee al veel eerder afgenomen interviews met Charlot Klompé, verpleegster in oorlogstijd verwerkt en zijn de transcripties en één geluidsopname opgenomen in de Verhalenbank van het RAN. Een samenvatting is gepubliceerd in het Nijmeegs Katern van Numaga (Jrg. 33 nr 2 van april 2019). Naar aanleiding daarvan is later door journaliste Margriet Verschoor van de Gelderlander nog een interview met een recente foto gepubliceerd in de krant van maandag 17 juni 2019.
- Barakkenkamp Wederopbouw Ten Hoetstraat. Via het RAN kwamen wij in contact met bewoners van het naoorlogse kampje in de Ten Hoetstraat, waar naast bouwvakkers ook voormalige KNIL-militairen tijdelijk gehuisvest waren. Er werd via de website van het RAN en Facebook contact gezocht met de Molukse “repatrianten” en een interview gehouden met een

familie, die daar gewoond heeft en met de dochter van de beheerder destijds. De interviews zijn opgenomen in de collectie van de Verhalenbank onder nummer 45-46.

- Het onderwerp Tweede Wereldoorlog en de bevrijding van Nijmegen 75 jaar na dato is ook uitvoerig aan de orde geweest in het interview met Henri van Heusden. Zijn verhalen zijn te beluisteren bij de Verhalenbank van het RAN onder nummer 43. De Gelderlander hield met hem nog een groot interview op 17 oktober 2019. Hij heeft zijn oorlogservaringen ook vastgelegd in twee films.

Voortgang lopende projecten en nieuwe projecten

- Het industrieel erfgoed van Nijmegen is door Henk Janssen al beschreven in verschillende publicaties: de schoenindustrie, Philips. Hij is nu bezig met de Nyma. Met name de granaataanvallen en de staking in 1943. Dat wordt vastgelegd in een boek. Hij zoekt en heeft ook al gevonden mensen, die daar gewerkt hebben. In het kader van Oral History kunnen die geïnterviewd worden.
- Op het verlanglijstje van Frans staat al heel lang de geschiedenis van zijn geboortedorp Hatert. De transformatie van de oude dorpskern tot grote woonwijk na de WO is een ontwikkeling, die ook in andere gebieden plaatsvindt. De oude bewoners cultiveren het oude dorp met zijn bewoners door middel van een periodieke reünie. Het boek Hatert, dorp van onze jeugd en voorouders van mei 1999 zou een herziene herdruk mogen hebben.
- Bewoners en andere betrokkenen bij de sloop en herbouw van de benedenstad is een project, dat ondernomen kan worden. Daarbij kan aangesloten worden bij de Verhalenbank van het Besiendershuis. Met hulp van de Provincie Gelderland is een “verhalentafel” ontworpen, waar men op iPads de al verzamelde interviews kan beluisteren. Dat lijkt erg op een idee bij de Oral History-groep van Numaga om interviews als Podcast beschikbaar te stellen.
- Er zijn nog voldoende ideeën voor projecten en mogelijke interviews. Nog steeds de WO2 en wederopbouw; markante personen in de Nijmeegse samenleving, waaronder niet alleen bobo's, maar ook met name de gewone Nimwegenaar; migranten b.v. Marokkanen, althans als ze in het Nederlands geïnterviewd kunnen worden; Probleem blijft de capaciteit van de werkgroep.

Bijlage 6

Jaarverslag 2019 Monumentenadviescommissie

In de gemeente Nijmegen is in 2019 een goed monumentenbeleid door de afdeling Monumenten en Archeologie gevoerd waardoor de Monumentenadviescommissie geen actie behoefde te voeren. Wel volgt een van onze leden de agenda van de Commissie Beeldkwaliteit en bezoekt zonodig als toehoorder de vergadering voor meer informatie van de beoordeling van beeldbepalende panden en objecten zoals rijks- en gemeentelijke monumenten. Indien nodig samen met Heemschut overleg om eventueel actie voor behoud te ondernemen.

Tom Smits, 11 maart 2020